МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
та соціальних питань і розвитку
Львівського національного університету
імені Івана Франка доц. Лозинський М.В.
_____

«____» _____ 20 __ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГРОМАДЯНСТВО В УКРАЇНИ: ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
освітньо-професійна програма ОС Магістр
спеціалізація **«Організаційно-правове забезпечення органів публічної влади»**
дисципліна вільного вибору студента
юридичний факультет

Львів – 2018 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Громадянство в України: питання організаційно-правового удосконалення» для студентів за галуззю знань 08 «Право», спеціальністю 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Магістр, 2018 р. – 10 с.

Розробник:
Мочульська Марта Євгенівна, доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри конституційного права юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол від «29» серпня 2018 року № 1)

Завідувач кафедри
конституційного права _____ д.ю.н., проф. П.Ф. Гураль

«___» _____ 2018 року

Схвалено Вченою Радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Магістр) Протокол від «____» _____2018 року № ___

«__»_____2018 р Голова _____ проф. В.М. Бурдін

©Мочульська М.Є., 2018 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів 3</td><td>Галузь знань
08 «Право»</td><td colspan="2">За вибором студента</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Спеціальність 081 «Право»</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2
самостійної роботи студента – 2</td><td rowspan="8">Освітньо-професійна програма ОС Магістра</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>58</td><td>78</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить становить для денної форми навчання – 1:1,8; для заочної форми навчання 1:6,5.

Мова навчання: українська

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – пізнання та осмислення студентами правової природи інституту громадянства та його ролі, як передумови володіння індивідом повним обсягом конституційних прав та свобод.

Завдання – розгляд та аналіз основних конституційно-правових проблем правового забезпечення інституту громадянства України;
визначення шляхів удосконалення правового регулювання інституту громадянства.

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: поняття та сутність громадянства, конституційно-правові принципи громадянства України, еволюцію інституту громадянства в Україні, особливості підстав набуття та припинення громадянства України, суть та причини виникнення проблем безгромадянства та множинного громадянства і шляхи їх уникнення в Україні, тенденції розвитку інституту громадянства України;

вміти: обґрунтовувати роль громадянства у можливості індивіда користуватися повним обсягом конституційних прав та свобод в Україні, аргументувати свою точку зору щодо необхідності удосконалення конституційно-правового забезпечення інституту громадянства України, аналізувати проблемні аспекти, пов'язані з множинним громадянством та безгромадянством в Україні та шляхи запобігання цим негативним явищам, прогнозувати основні напрямки розвитку інституту громадянства України.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

Характеристика поняття громадянства України як суб'єктивного права особи, конституційно-правового інституту та правового зв'язку між особою та державою, що знаходить свій вияв у їхніх взаємних правах та обов'язках. Основні ознаки громадянства. Принципи громадянства України.

ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦІЯ ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

Становлення інституту громадянства в добу розбудови української державності (1917-1921рр.). Інститут громадянства радянської держави (1922-1990рр.).Розвиток інституту громадянства суверенної України (1990р. – до цього часу).

ТЕМА 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДСТАВ ТА ПОГРЯДКУ НАБУТТЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ.

Класифікація підстав набуття громадянства. Набуття громадянства України за народженням. Набуття громадянства України внаслідок прийняття до громадянства. Інші підстави набуття громадянства України.

ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИПИНЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ.

Правове регулювання порядку виходу з громадянства України. Підстави втрати громадянства України. Інші підстави припинення громадянства України.

ТЕМА 5. ПРОБЛЕМИ БЕЗГРОМАДЯНСТВА (АПАТРИЗМУ) ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ.

Поняття апатризму. Підстави виникнення у особи стану без громадянства. Внутрішньоправові та міжнародноправові засоби запобігання без громадянству.

ТЕМА 6. БІПАТРИЗМ (ПОДВІЙНЕ ГРОМАДЯНСТВО): ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.

Поняття біпатризму та причини його виникнення. Шляхи вирішення проблем подвійного (множинного) громадянства в Україні.

ТЕМА 7. ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИМИ СТАНДАРТАМИ.

Основні міжнародно-правові акти з питань громадянства. Двосторонні міжнародні договори України з питань громадянства. Проблеми наближення національного законодавства про громадянство до міжнародно-правових стандартів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	**п**	лаб	інд	**ср**		**л**	**п**	лаб	інд	**ср**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Понятя та принципи громадянства України	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 2. Еволюція інституту громадянства України	12	2	2			8	10					10
Тема 3. Особливості правового регулювання підстав та порядку набуття громадянства України	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 4. Особливості правового регулювання припинення громадянства України	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 5. Проблеми безгромадянства (апатризму) та шляхи їх вирішення в Україні	12	2	2			8	10					10
Тема 6. Біпатризм (подвійне громадянство): проблеми та перспективи	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Гармонізація законодавства про громадянство України з міжнародно-правовими стандартами	18	4	4			10	18					18
Усього годин	90	16	16			58	90	6	6			78

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Понятя та принципи громадянства України	2	2
2	Еволюція інституту громадянства України	2	2
3	Особливості правового регулювання підстав та порядку набуття громадянства України	2	2
4	Особливості правового регулювання припинення громадянства України	2	
5	Проблеми безгромадянства (апатризму) та шляхи їх	2	

	вирішення в Україні		
6	Біпатризм (подвійне громадянство): проблеми та перспективи	2	
7	Гармонізація законодавства про громадянство України з міжнародно-правовими стандартами	4	
10	УСЬОГО ГОДИН	16	6

6. САМОСТІЙНА РАБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Поняття та сутність громадянства	8	11
2.	Еволюція інституту громадянства України	8	11
3.	Особливості правового регулювання підстав та порядку набуття громадянства України	8	11
4.	Особливості правового регулювання припинення громадянства України	8	11
5.	Проблеми безгромадянства (апатризму) та шляхи їх вирішення в Україні	8	11
6.	Біпатризм (подвійне громадянство): проблеми та перспективи	8	11
7.	Гармонізація законодавства про громадянство України з міжнародно-правовими стандартами	10	12
	Всього:	58	78

7.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;

-забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);

- а також методи, пов´язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, практичне заняття.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни оцінюються за рейтинговою системою.

Форми поточного контролю включають: оцінювання виконання домашніх самостійних завдань, есе, письмових та контрольних робіт, виконаних під час практичних занять, усне опитування.

Студент може отримати максимально 50 балів за усні відповіді або виконання тестів чи контрольних робіт на практичних заняттях.

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв’язання) задачі також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється «0» балів. Отримані у такому разі «0» балів потребують відпрацювання та оцінка, одержана під час відпрацювання, враховуються при визначенні середнього балу поточної успішності.

Формою поточного контролю знань є підготовка студентом презентації на задану тему в кінці змістовного модуля. Виконане завдання презентується під час практичних завдань і може бути оцінене максимально у 50 балів.

Формою підсумкового контролю знань та навичок по дисципліні для студентів є залік, який виставляється із урахуванням поточної успішності та оцінки за презентацію.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль 1. «Концептуальні питання поняття та конституційно-правового забезпечення громадянства Україні»									Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7			100
14	14	14	14	14	14	16			

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	***Оцінка ECTS***	***Визначення***	***За національною шкалою***
			Залікова оцінка
90 – 100	**A**	Зараховано	***Зараховано***
81-89	**B**	Зараховано	
71-80	**C**	Зараховано	
61-70	**D**	Зараховано	
51-60	**E**	Зараховано	
0-50	**FX**	Незараховано з правом перескладання	***Незараховано***
0-50	**F**	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	***Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни***

90-100 балів (зараховано) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набуті знання до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (зараховано) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базується на знанні.

71-80 балів (зараховано) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (зараховано) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (зараховано) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

0-50 балів (незараховано) - виставляється студентові, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні

передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бедрій Р.Б. Громадянство України: питання організаційно-правового удосконалення / Руслан Богданович Бедрій // Програма спецкурсу та методичні рекомендації для студентів юридичного факультету. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2018.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.nau.ua.
2. Декларація «Про державний суверенітет України», прийнята Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради. – 1990. – №31. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.nau.ua.
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua.
4. Закон «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №13. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.nau.ua.
5. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 8 липня 2011 року // Відомості Верховної Ради. – 2012. – №16. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua.
6. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»
7. Закон України «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради. – 1991. – №46. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.nau.ua.
8. Європейська Конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.
9. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua.
10. Конвенція про правовий статус апатридів від 28 вересня 1954 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.unhcr.org.ua.
11. Конвенція про правовий статус біженців від 28 липня 1951 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua.
12. Конвенція про громадянство одруженої жінки від 20 лютого 1957 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.
13. Конвенція про деякі питання, що стосуються колізій законів про громадянство від 12 квітня 1930 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://eudo-citizenship.eu.
14. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.
15. Конвенція про скорочення безгромадянства від 30.08.1961 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.
16. Конвенція про скорочення випадків множинного громадянства від 6 березня 1963 року. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: search.ligazakon.ua.

17. Указ Президента України «Про порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень» від 27 березня 2001 року № 588/2006. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua.

Доктринальні джерела

1. Альбертіні Л.М. Правове регулювання громадянства в європейських державах (порівняльний аналіз): автореф.дис. …канд.юрид.наук: 12.00.02. – К., 1999. – 15 с.
2. Бедрій Р.Б. Конституційно-правові основи громадянства України: Монографія. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2006. – 164с.
3. Великоречанін П.О. Множинне громадянство: конституційно-правове дослідження: автореф. дис. …канд.юрид.наук: 12.00.02. – О., 2015. – 20 с.
4. Лазарєв В.В. Процедури з питань громадянства України: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. …канд.юрид.наук: 12.00.02. – Х., 2014. – 19 с.
5. Лотюк О. Принципи громадянства України відповідно до Конституції України // Право України. – 1998. – №7. – с.9-11.
6. .Мелащенко В. Принципи громадянства України // Право України. – 1992. – №7. – с.12-14.
7. Подима Я.В. Конституційно-правовий принцип єдиного громадянства України // Держава і право. – 2007. – №35. – с.239-245.
8. Подима Я.В. Конституційно-правові принципи громадянства України: автореф. дис. …канд.юрид.наук: 12.00.02. – К., 2010. – 20 с.
9. Суржинський М.І. Основні етапи становлення та розвитку інституту громадянства в Україні // Держава і право. – 2006. – №34. – с.186-192.
10. Суржинський М.І. Громадянство України як конституційно-правовий інститут: автореф.дис. …канд..юрид.наук: 12.00.02. – К., 2009. – 19 с.
11. Тарасюк Г. Проблема реалізації принципу єдиного громадянства в Україні // Економіка, фінанси, право. – 2009. – №8. – с.32-35.
12. Тащі С.М. Питання громадянства в українському конституціоналізмі XX ст. // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 1998. – №4. – с.31-37.
13. Тодика Ю.М. Громадянство України: конституційно-правовий аспект: Навч.посібник. – Х.: Факт, 2002. – 254с.
14. ЧерниченкоС.В. Международно-правовые вопросы гражданства. – М.: Международные отношения, 1968. – 160 с.
15. Шкумбатюк К.Л. Державна політика України у сфері громадянства в контексті європейської інтеграції: автореф.дис. …канд..юрид.наук: 25.00.01. – Л., 2004. – 19 с.
16. Альбертіні Л.М. Питання подвійного громадянства // Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. – 1996. – №4-5. – с.187-195.
17. Андрусевич Н. Поняття громадянства Європейського Союзу // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2001. – №6. – с.133-136.
18. Бедрій Р.Б. Відповідність українського законодавства про громадянство міжнародно-правовим стандартам // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2001. – №5. – с.150-154.
19. Бедрій Р.Б. Особливості інституту громадянства в міжнародному праві // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 1999. – №1. – с.152-156.
20. Бедрій Р.Б. Поняття громадянства України // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 1999. – №34. – с.78-80.
21. Блажівська Н. Принцип єдиного громадянства України. Проблеми тлумачення та правозастосування // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2010. – №2. – с.77-81.
22. Копиленко О. Щодо закону про громадянство України // Право України. – 2001. – №10. – с.84-88.

23. Лазарєв В.В. Основні етапи становлення та розвитку інституту громадянства // Право і безпека. – 2009. – №1. – с.113-117.
24. Ладигін С. Конституційно-правове регулювання інституту громадянства та проблема подвійного громадянства в Україні // Юридична Україна. – 2009. – №4. – с.25-29.
25. НагорнийЄ. Удосконалення законодавства України про громадянство – запорука захисту прав людини // Право України. – 2006. – №10. – с.33-35.
26. Суржинський М.І. Міжнародно-правові стандарти у галузі громадянства: теоретичний аспект // Держава і право. – 2007. – №36. – с.211-217.
27. Суржинський М.І. Конституційно-правове регулювання громадянства України // Держава і право. – 2007. – №37. – с.189-195.
28. Суржинський М.І. Подвійне (множинне) громадянство: світова практика // Держава і право. – 2005. – №27. – с.229-235.
29. Чалий П.Ф. Громадянство України: етапи становлення // Урядовий кур'єр. – 25 листопада 1996. – №218-219. – с.5.
30. Чалий П.Ф. Громадянство України: зміни до законодавства та їх реалізація // Урядовий кур'єр. – 3 березня 1998. – №42. – с.5.
31. Шкумбатюк К. Гармонізація законодавства України про громадянство з міжнародним правом у контексті європейської інтеграції // Вісник Української Академії державного управління. – 2000. – №2. – с.269-273.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України – http://iportal.rada.gov.ua/
2. Кабінет Міністрів Україн http://www.kmu.gov.ua
3. Інформаційно-пошукова системи по законодавству

   "Ліга": http://www.liga.kiev.ua/

   http://www.nau.kiev.ua/

   www.lawukraine.com

   www.pravovik.com.ua